Eredu Erlazionala

TRIGGER-AK

(ABIARAZLEAK)

Trigger-ak / Abiarazleak

- Gertaeraren baten ondorioz DBKSk inplizituki egikaritzen dituen prozedurak, ekintza-segidak, dira Datu-base Aktiboen oinarria
- Sybase SQL Server-etik sortuak
 - Ez dira SQL2-n (SQL92) azaltzen, SQL3-n ordea bai
- Adibidez,
 - Biltegian produktu baten 100 ale baino gutxiago baditugu, eskaera berria egin
 - Produktuaren iraungitze-data gaurkoa bada, arduradunari oharra bidali
 - 17:00etan DBren segurtasun-kopia egin

Triggerrak vs. Murriztapenak

- Integritate-murriztapenek zera adierazten dute:
 - Bete behar den baldintza (predikatua)

- Abiarazleek zera adierazten dute:
 - Bete behar den baldintza (murriztapenek bezala)
 - Zein egoeretan egiaztatu behar den baldintza hori
 - Baldintza betetzearen ondorioz zein ekintza eman behar diren aurrera

Trigerrak vs. Murriztapenak

- Produktu baten stock-ak ezin du 10etik jaitsi
 - Integritate-murriztapena
 - Gertaera (inplizitua): {update,insert} Produktu-ren gainean
 - Baldintza: check (stock > 10)
 - Ekintza (inplizitua): if condition = false then raise error
- Produktu baten stock-a 10etik jaisten denean, orduan produktuaren eskaera berri bat egin
 - Negozio-politika
 - Gertaera (esplizitua): Produktu-ren stock-aren update
 - Baldintza : check (stock < 10)
 - Ekintza (esplizitua): insert into Eskaera

Trigerren deskribapena

- Nola zehazten dira?
 - ezagutza-eredua
- Zein portaera dute exekuzio-denboran?
 - exekuzio-eredua

Trigger-aren osagaiak. Ezagutza-eredua

(ingelesez ECA eredua, Event-Condition-Action)

- Gertaera: trigger-a altxarazten duen jazoera
 - DB aldatzen duten INSERT, UPDATE, DELETE
 - Oracle-n gainera, CREATE, ALTER, LOGON, LOGOFF, STARTUP, SHUTDOWN, SERVERERROR, erabiltzaileek definitutakoak
- Baldintza: ekintza burutu behar denentz zehaztuko du
 - Adierazpen boolearra TRUE ebaluatu behar da
 - Baldintzarik jartzen ez bada, ekintza gertaera sortzen den bakoitzean burutuko da
- **Ekintza**: Trigger-a altxatzen denean egikaritu beharrekoa
 - Oracle: PL/SQL, Java, C prozeduretara deiak
 - SQL Server: Transact-SQL

Sintaxia SQL3n

```
CREATE TRIGGER <identifikatzailea>
{ AFTER | BEFORE | INSTEAD OF }
{ INSERT | DELETE | UPDATE [OF (<atrib>)*) ] }
   ON {<taula> | <bista>}
[ FOR EACH ROW | <u>STATEMENT</u> ]
[ REFERENCING OLD AS <izena> NEW AS <izena> ]
[ REFERENCING OLD_TABLE AS <izena> NEW_TABLE AS <izena> ]
[ WHEN <ballintza> ]
       <DBren gaineko ekintza-segida>
       <br/>
<br/>
biltegiratutako prozedura bati egindako deia>
        <kanpoko funtzio bati egindako deia>
```

DROP TRIGGER <identifikatzailea>

REPLACE TRIGGER <identifikatzailea> <CREATE-ren aukera berdinak>

Adibidea

- Gertaera
 - Produktuen kopurua aldatzen da (Produktua taula)
- Baldintza
 - Biltegian geratzen dena ezarritako minimoa (100) baino txikiagoa da
- Ekintza
 - Produktuaren eskaera egin

CREATE TRIGGER EskaeraBerria	
AFTER UPDATE OF kopurua ON Produktua	G
FOR EACH ROW	
WHEN NEW.kopurua < 100	В
EskaeraBerriaSortu ()	E

INSERT INTO Eskaera VALUES (:OLD.kodea, 100+:OLD.kopurua, today())

Trigger-aren egoera

- ENABLE (aktiboa)
 - Altxarazi daiteke
 - Lehenetsitakoa (DBKSn egiaztatu)
- DISABLE (ez aktiboa)
 - Ezin da altxarazi

ALTER TRIGGER <identifikatzailea> {ENABLE | DISABLE}

Trigger-motak (I)

- Aurrekoa: BEFORE trigger
 - Gertaera sortu duen agindua egikaritu baino lehen burutzen da ekintza
 - tuplak sartu, ezabatu, aldatu edo ... baino lehen
- Ondorengokoa: AFTER trigger
 - Gertaera sortu duen agindua egikaritu ondoren burutzen da ekintza
 - tuplak sartu, ezabatu, aldatu edo ... ondoren
- Ordezkoa: INSTEAD OF trigger
 - Gertaera sortu duen aginduaren ordez egikaritzen da ekintza
 - tuplak sartu, ezabatu, aldatu edo ... ordez

BEFORE-AFTER-INSTEAD OF. Alderaketa

CREATE TRIGGER T

BEFORE INSERT

ON Kontua

mezuaBidali()

CREATE TRIGGER T

AFTER INSERT

ON Kontua

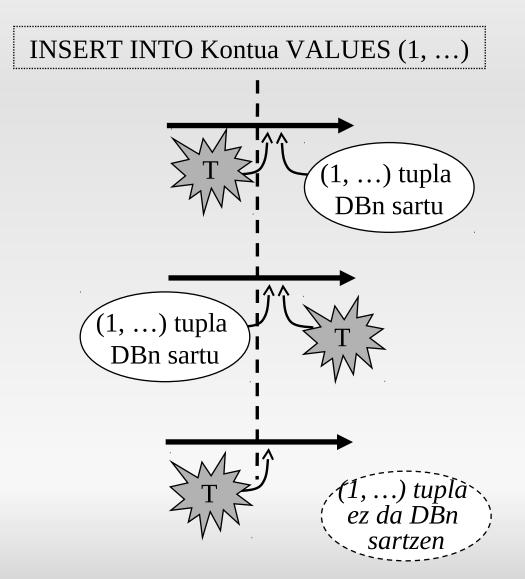
mezuaBidali()

CREATE TRIGGER T

INSTEAD OF INSERT

ON Kontua

mezuaBidali()

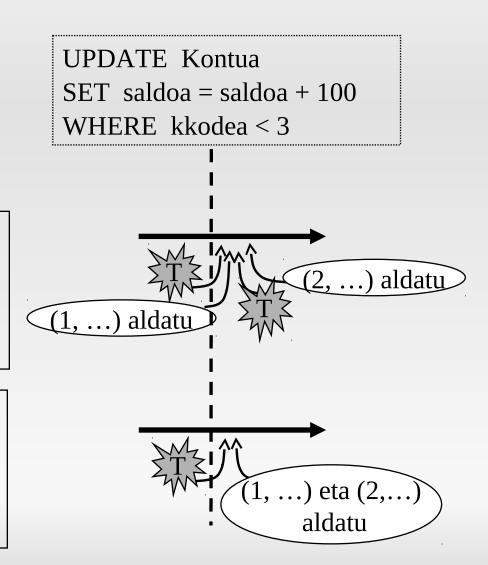
Tupla mailakoa-Eragiketa mailakoa. Alderaketa

KONTUA

kkode	saldo	•••
1	1.000	
2	500	
3	2.000	

CREATE TRIGGER T
BEFORE UPDATE OF saldoa
ON Kontua
FOR EACH ROW
mezua()

CREATE TRIGGER T
BEFORE UPDATE OF saldoa
ON Kontua
STATEMENT
mezua()

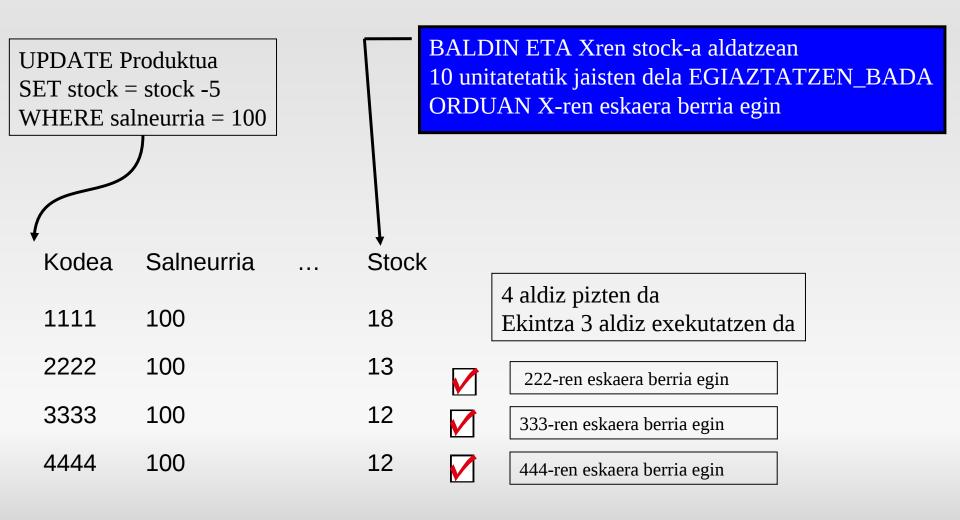

Trigger-motak (II)

- Tupla mailakoa: Row trigger FOR EACH ROW
 - Gertaera sortu duen agindua egikaritzean ukitzen duen tupla bakoitzarekin altxatzen da trigger-a
 - 5 tupla sartu ⇒ trigger-a 5 aldiz altxatzen da
 - tuplarik ez aldatu ⇒ trigger-a ez da altxatuko
 - DBn egindako aldaketak erreferentziatzeko NEW eta OLD balioak erabil daitezke
- Eragiketa mailakoa: Statement trigger STATEMENT
 - Gertaera sortu duen agindua egikaritzean behin bakarrik altxatzen da trigger-a (zenbat tupla ukitzen dituen eta zein transakziotan kokatzen den kontuan hartu gabe)
 - 5 tupla sartu ⇒ trigger-a behin altxatzen da
 - tuplarik ez aldatu ⇒ trigger-a behin altxatzen da
 - DBn egindako aldaketak erreferentziatzeko NEW_TABLE eta OLD_TABLE taulak erabil daitezke (SQL Server: INSERTED, DELETED)

Tupla mailakoak (row trigger)

Ukitutako tupla bakoitzeko exekutatzen da

Tupla mailakoak (row trigger)

Beste adibide bat

- Gertaera:
 - Produktu batzuren stock-unitateak aldatzen dira (Produktu taula)
- Baldintza:
 - Aldaketaren ondoren stock-eko unitate kopurua 10etik behera geratu da
- Ekintza:
 - Produktu honentzako eskaera berria egin

CREATE TRIGGER EskaeraBerria

Gertaera

AFTER UPDATE OF Stock ON Produktu

FOR EACH ROW

Baldintza

WHEN NEW.Stock < 10

BEGIN insert into Eskaera values(...) END;

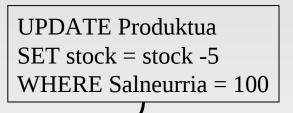
Tupla mailakoak (row trigger)

- Abiarazlea ikututako tupla bakoitza aldatzen denean (ezabatu, txertatu, eguneratu) altxatzen da
 - 5 tupla ikutuak → 5 aldiz altxatzen da
 - 0 tupla ikutuak → ez da martxan ipintzen

- OLD eta NEW aldagaiek tupla dute aldaketaren aurretik (OLD) eta aldaketa gertatu ondoren (NEW)
 - Gertaera INSERT bat bada, OLD aldagaiak ez du zentzurik
 - Gertaera DELETE bat bada, NEW aldagaiak ez du zentzurik

Eragiketa mailakoak (Statement trigger)

Taula osorako BEHIN exekutatzen da

BALDIN ETA Xren stock-a aldatzean Unitate kopuru totala 100etik jaisten dela EGIAZTATZEN BADA ORDUAN 5 gradutan jaitsi aire girotua

		\rightarrow
Kodea	Salneurria	 Stock
1111	100	18
2222	100	13
3333	100	12
4444	100	12

"5 gradutan jaitsi aire girotua"

Eragiketa mailakoak (Statement trigger)

- Gertaera:
 - Produktu batzuren unitateak aldatzen dira (Produktu taula)
- Baldintza:
 - Aldaketaren ondoren unitate kopuruaren TOTALA 100etik behera geratu da
- Ekintza:
 - 5 gradutan jaitsi aire girotua

```
CREATE TRIGGER EskaeraBerria

AFTER UPDATE OF unitateak ON Produktua

STATEMENT

WHEN 100 > (SELECT SUM(unitateak) FROM NEW_TABLE)

BEGIN setAireGirotua(-5) END;
```

Eragiketa mailakoak (Statement trigger)

- Abiarazlea BEHIN SOILIK altxatzen da (ikututako tuplak kontuan izan gabe)
 - 5 tupla ikutuak → behin altxatzen da
 - 0 tupla ikutuak → behin altxatzen da

 OLD_TABLE eta NEW_TABLE aldagaiek ikututako tuplen MULTZOA dute aldaketaren aurretik eta ondoren (SQL Server: INSERTED, DELETED)

Trigger-en definiziorako konbinaketak

BEFORE statement trigger

Gertaera sortu duen agindua egikaritu baino lehen burutzen da ekintza

BEFORE row trigger

 Gertaera sortu duen aginduak ukitzen duen tupla bakoitza aldatu baino lehen eta dagozkion integritate-murriztapenak egiaztatu baino lehen burutzen da ekintza

AFTER row trigger

 Gertaera sortu duen aginduak ukitzen duen tupla bakoitza aldatu ondoren eta erlazionatutako integritate-murriztapenak egiaztatu ondoren burutzen da ekintza uneko tuplarentzat (tupla blokeaturik geratzen da)

AFTER statement trigger

 Gertaera sortu duen agindua egikaritu ondoren eta dagozkion taularteko integritate-murriztapenak (asertzioak) egiaztatu ondoren burutzen da ekintza

BEFORE eta AFTER vs. INSTEAD OF

BEFORE eta AFTER

Oinarri-tauletarako bakarrik

EZ bistetarako

 Bista batean tuplaren bat sartzen/ezabatzen/aldatzen bada eta bere oinarri-taulek BEFORE edo AFTER motako trigger-ik definituta badute, orduan hori altxaraziko da

INSTEAD OF

Bistetarako

- Aldagarriak ez diren bistak aldatzeko modu gardena da
- Bista batean egindako INSERT eragiketarekin erlazionatutakoa zein den jakinez gero, eragiketa hori trigger batean adieraz daiteke
- Trigger-mota hauekin Oraclen ezin da WHEN klausula jarri

Adibideen domeinuak

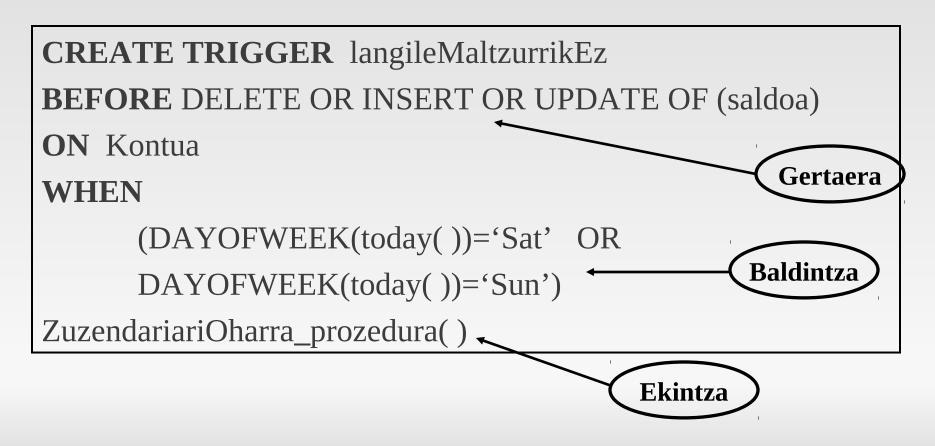
Bezeroa(<u>nan</u>, izena, helbidea, soldata) Kontua(<u>kkodea</u>, *nan*, saldoa, sorreradata) Mailegua(<u>mkodea</u>, *kkodea*, zenbatekoa, data)

Langilea(<u>nan</u>, izena, soldata, *beresaila*)
Saila(<u>sailzenb</u>, sizena, aurrekontua, *zuzendaria*)

Sailean atxikirik dauden langileen soldataren batuketa

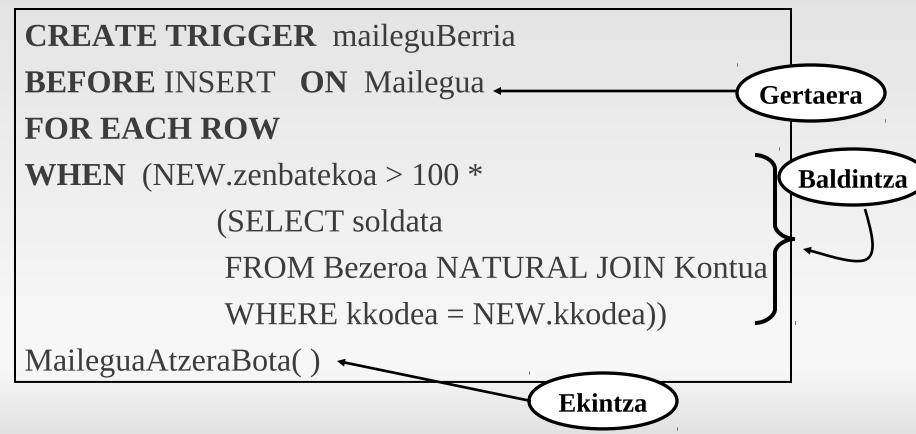
Adibidea: BEFORE statement

Negozio-araua: Langileek asteburuetan ezingo dituzte kontu korronteei buruzko datuak aldatu

Adibidea: BEFORE row

Negozio-araua: Mailegu berri bat eskatzean, eskaera egin duen bezeroaren soldata egiaztatuko da, maileguaren zenbatekoa ezingo da soldata baino 100 aldiz handiagoa izan

Adibidea: BEFORE row

Negozio-araua: Saldo negatiboa duen kontu korronte berria sartzean edo kontu korrontea aldatuz gero, saldo negatiboarekin uztean, saldoan 0 jarri eta, edo mailegu berria sortu (zenbatekoa=zordun_saldoa duena), edo aurreko maileguari zordun-saldoa gehitu

```
CREATE TRIGGER zordunSaldoa
BEFORE INSERT OR UPDATE OF (saldoa) ON Kontua
                                                          Gertaera
FOR EACH ROW
WHEN (NEW.saldoa < 0)
                                                   Baldintza
BEGIN
  IF EXISTS (SELECT * FROM Mailegua WHERE kkodea=:NEW.kkodea)
  THEN
       UPDATE Mailegua SET zenbatekoa=zenbatekoa+:NEW.saldoa
       WHERE kkodea = :NEW.kkodea
  ELSE
       INSERT INTO Mailegua
       VALUES (autokode(), :NEW.kkodea, :NEW.saldoa, today())
  END IF;
  NEW.saldoa = 0;
                                                           Ekintza
END
```

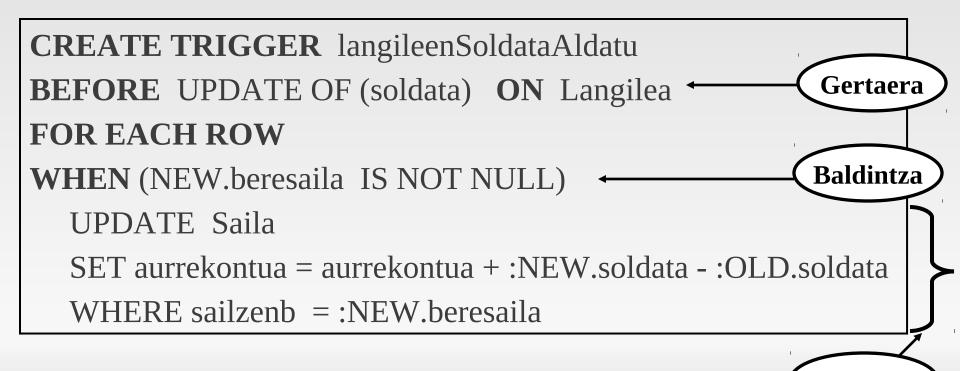
Adibidea: Datu eratorriak (1)

Negozio-araua: Langile berria sartzean, hau sailen batean atxikirik badago, sail horren aurrekontua behar bezala eguneratu beharko da

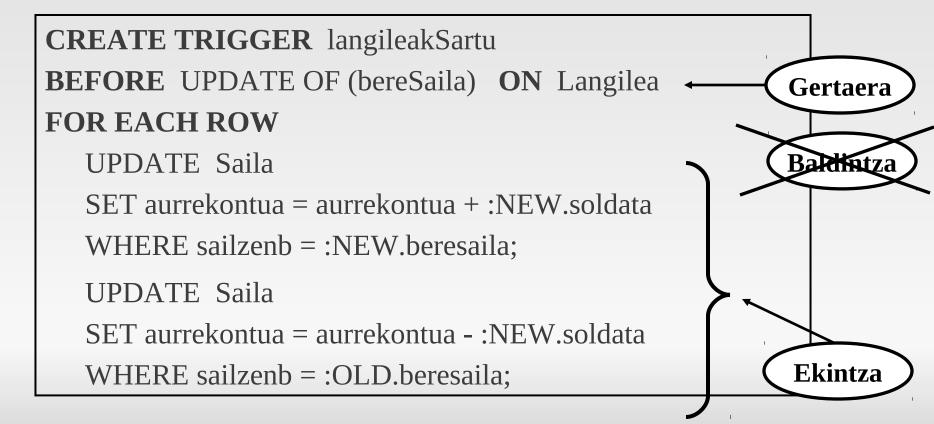
Adibidea: Datu eratorriak (2)

Negozio-araua: Langile baten (edo gehiagoren) soldata aldatzean, langilea sailen bati atxikirik badago, sailaren aurrekontua behar bezala eguneratu beharko da

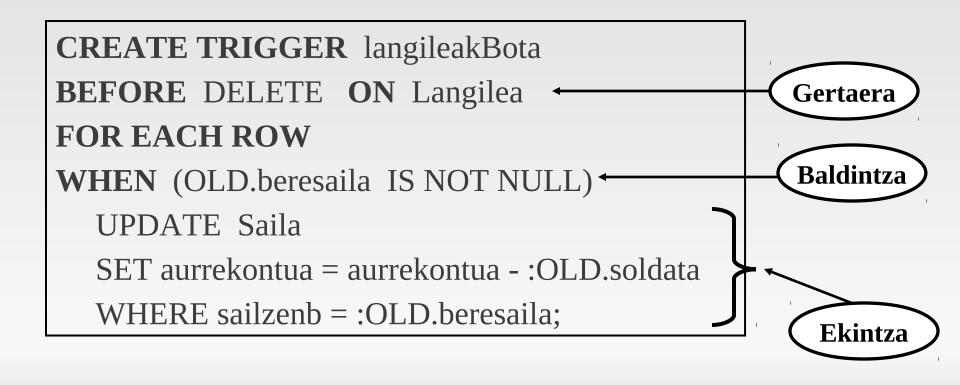
Adibidea: Datu eratorriak (3)

Negozio-araua: Langile baten (edo gehiagoren) saila aldatzean, aurreko eta ondorengoko sailen aurrekontuak eguneratu beharko dira

Adibidea: Datu eratorriak (4)

Negozio-araua: Langilea kanporatzen denean sailen bati atxikirik badago, honen aurrekontua eguneratu beharko da

Adibidea: INSTEAD OF (I)

CREATE VIEW SailaDutenLangileak AS

SELECT Langilea.izena, Saila.sizena

FROM Langilea **INNER JOIN** Saila **ON** beresaila = sailzenb

Bista ez da aldagarria !!!

Join bat du, eta taulen gakoak ez dira azaltzen

DBK-k bistaren gainean egindako aldaketak nola ulertu behar diren kontuan har dezake, eta *INSTEAD OF trigger* baten moduan inplementa dezake

SAILA LANGILEA sailzenb sizena na izena bereSaila S1 LSI S1 Jon S2 KAT Miren S2 SDL Aitor S2 sizena izena KAT **UPDATE SDL** Jon SET sizena = 'KAT' Miren KAT WHERE izena= 'Jon' KAT Aitor LANGILEA bereSaila na izena S2 Jon S2 Miren 3 S2 Aitor UPDATE LANGILEA SET bereSaila = 'S2'

WHERE izena = 'Jon'

Jon LSI

Miren KAT

Aitor KAT

Zein

oinarri-taula

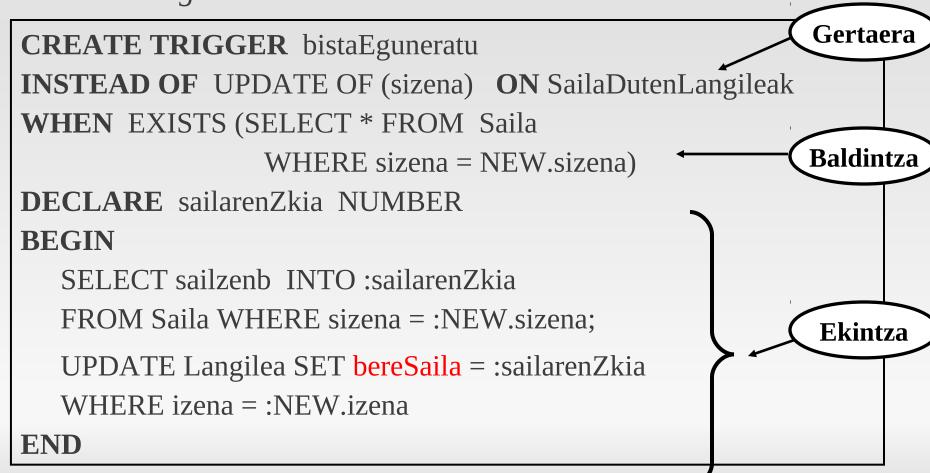
aldatu?

SAILA
sailzenb sizena
S1 KAT
S2 KAT

UPDATE **SAILA**SET sizena = 'KAT'
WHERE sailzenb = 'S1'

Adibidea: INSTEAD OF (II)

Bista honekin aurretik existitzen diren sailetara atxeki daitezke langileak

Exekuzio-eredua

Egikaritzapenaren algoritmoa

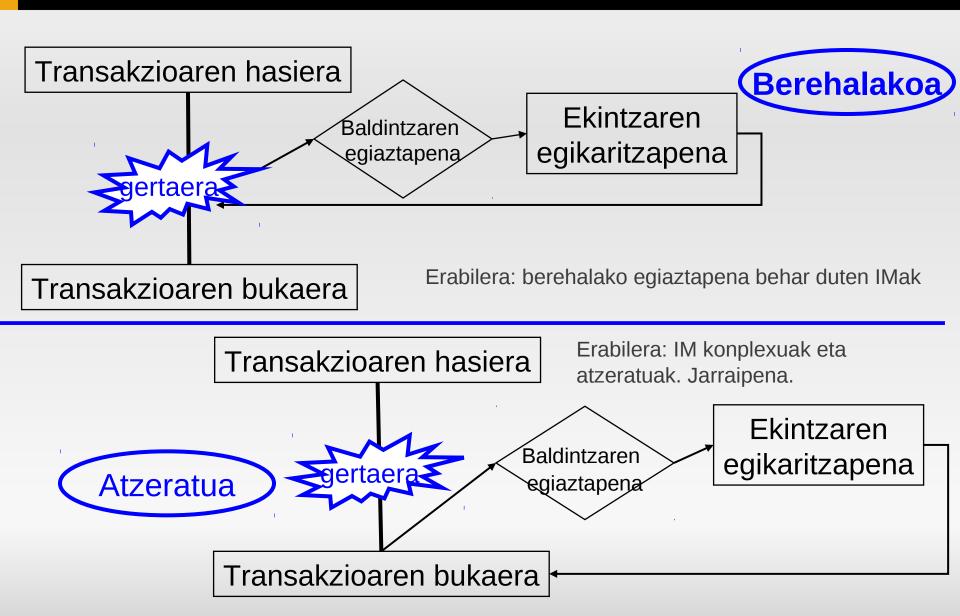
Datu-basea aldatuko duen **E eragiketa egikaritzeko unean**:

- 1. E-ri lotutako **BEFORE statement** motako trigger-ak egikaritu
- 2. Eragiketak ukituko duen tupla bakoitzeko
 - Bere BEFORE row motako trigger-ak egikaritu
 - Tupla blokeatu, bere gaineko E eragiketa burutu eta balizko integritate-murriztapenak egiaztatu (blokeoa ez da transakzioa hitzartu arte askatuko)
 - Bere AFTER row motako trigger-ak egikaritu
- 3. Taularteko integritate-murriztapenak egiaztatu
- 4. E-ri lotutako **AFTER statement** motako trigger-ak egikaritu

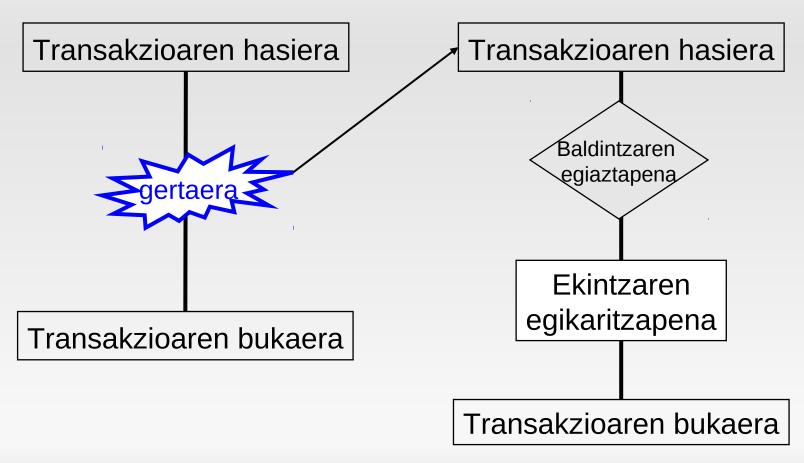
Trigger-a altxarazteko unea. Exekuzio-eredua

- Berehalakoa (INMEDIATE): Gertaera jazo bezain laster, trigger-a altxarazi duen aginduaren transakzio berean
 - Baldintza, trigger-a altxarazi duen aginduaren aurretik, atzetik edo ordez egiaztatuko da (BEFORE, AFTER, INSTEAD OF)
- Atzeratua (DEFERRED): Trigger-a altxarazi duen agindua dagoen transakzioaren bukaeran
- Banatua (DETACHED): Baldintza beste transakzio batean egiaztatzen da, trigger-a altxarazi duen transakziotik banatuta

Trigger-a altxarazteko unea: Berehalakoa vs. Atzeratua

Trigger-a altxarazteko unea: Banatuta

Erabilera: IM konplexuak eta atzeratuak.

Trigger-en erabilpenak (I)

- Datuen sendotasuna kontserbatzea
 - Baliozkoak ez diren transakzioak ekidin
 - Bestelako integritate-murriztapenak
 - Datu-base Banatuetan dauden taulen arteko integritate erreferentziala zaintzeko murriztapenak
 - Bide arruntetatik adierazi ezin diren beste integritate erreferentzialak adierazteko
 - NOT NULL, UNIQUE, PRIMARY KEY, FOREIGN KEY, CHECK
 - DELETE CASCADE, UPDATE CASCADE, DELETE SET NULL...
- Negozio-arau konplexuak betetzen direla bermatzea
- Eratorritako datuak mantentzea
 - Eratorritako zutabeak automatikoki eguneratzea
 - Biltegiratutako bistak mantentzea
 - Bisten oinarri-taulen datuak aldatzea
 - Taulen errepikapen sinkronizatuak mantentzea

Trigger-en erabilpenak (II)

- Zenbait gertaeren auditoria egitea (DBKSk eskaintzen dituenez gain)
 - Interesatzen zaizkigun gertaeren lorratz ("log") fitxategia mantentzea
 - Taulen eguneraketei buruzko estatistikak jasotzea
- DBKSren kanpo dauden beste sistema batzuk deitzea
 - DBKSrekin erlazioa duten aplikazioak
 - DBren gertaerei buruzko informazioa bidaltzeko
- Erabiltzaileei datuen egoerari buruzko oharrak bidaltzea
 - mezu elektronikoa edo telef. mugikorrera mezua bidali

Abantailak

- DBKSk negozio-arauak zentralizatu eta aplikatzen ditu
 - aplikazioen konplexutasuna murrizten da

Eragozpenak

- Datu-baseak konplexuagoak dira
 - DBak diseinatu, inplementatu eta kudeatzea zailagoa da
 - Trigger-en logika sartu behar delako
 - Ezkutatutako funtzionalitatea
 - Eragiketa sinple batek albo-ondorioak sor ditzakeelako
 - Erabiltzaileak ez du DBn gertatutakoari buruzko kontrolik
 - Kontraesanean egon litezkeen trigger-ak egon daitezke
- Sistema lanez gainezka jar dezakegu
 - Sistemak trigger-en baldintzak egiaztatu behar ditu DBren gaineko eragiketa bakoitzeko
 - Eraginkortasuna txikiagoa: zenbat eta trigger gehiago, okerrago
- Ez da bukaera bermatzen
 - SQL Server eta Oracle-n gehienez ere 32 maila onartzen dira

Trigger-ak hainbat sistematan

	SQL3	Oracle	MSSQL	Informix	Ingres	Rdb	Interbase
before aukera	Bai	Bai	Bai	Bai	Bai	Bai	Bai
after aukera	Bai	Bai	Bai	Bai	Bai	Bai	Bai
instead_of aukera	Bai	Ez	Bai	Ez	Ez	Ez	Ez
baldintza	Bai	Bai	Bai	Bai	Bai	Bai	Ez
row triggers	Bai	Bai	Ez	Bai	Bai	Bai	Bai
old/new errefer.	Bai	Bai	Ez	Bai	Bai	Bai	Bai
statement triggers	Bai	Bai	Bai	Bai	Ez	Ez	Ez
old/new table errefer.	Bai	Ez	Bai	Ez	Ez	Ez	Ez
lehentasunak	Bai	Ez	Ez	Ez	Ez	Ez	Bai
jarraikako altxatzeak	Bai	Bai	Bai	Bai	Bai	Bai	Bai
jarraikakoen sakonera	infinitu	32	32	61	20	infinitu	?